

UNITÁRIUS

ÉRTESÍTŐ

DÉVA VÁRA

Valahol a Maros partján, Kelet és Nyugat határmegyén, romjaiban is szép bástyafalaktól övezve emelkedik az ég felé büszke Déva vára. A századok lábai átgázoltak fölötte; de a legendás képzelet újból fölépíti, amint komor fenségében egykor az egész vidék fölött uralkodott. Maga a várhegy olyan, mint egy pyramis, amely még az őanyag méhéből született. Amit rajta emberi kéz alkotott, csak a koronát tette rája; de anélkül is királyi méltóság illetné meg társai között, amelyeknek kebelében csillogó csapáson drága arany terem.

Hol az építőmester? És hol vannak társai, akik minden buzgó igyekezetük mellett is addig nem tudtak boldogulni az építés nehéz munkájában, amíg egyiküknek s éppen a mesternek feleségét belé nem falazták a merészen szökellő sziklafalak közé. Munka és verejték, imádság és bosszú, tétlen várakozás és rejtett büszkeség... mind kevés volt ahhoz, hogy valóra váltsák azt, amit akartak, Isten azt akarta, hogy könny- és vérpatak folyjon és a könny és a vér, mint áldozat jegye, tartsa össze magas Déva várát időtlen időnkig: ember alázata — Isten igazsága — lélek büszkesége.

És állott a vár, mint tündöklő diadém a hegy tetején? És védelmet nyújtott az ellenséges hadak támadása ellen. És makacsul szembeszállt az idők és évszakok viharaival. Csarnokait és celláit még a villám se fenyegette s a mennydörgés robaja sem remegtette meg.

Mégis mi dolog, hogy egy juniusi éjszakán, komor fellegek közt bujkáló holdsugár szelid fénye mellett, nagyot dörren a súlyos várkapu, amint kénytelen-kelletlen bezárul egy fogolyként odahurcolt ősz-öreg ember mögött, aki papi talárjában ide is úgy lépett be, mintha templomba jött volna. Ha ő nem prédikálhat többé Hiveinek a kolozsvári piaci nagytemplomban, majd prédikálnak ezek a kövek — a romjaikban is szép bástyafalak — az egész világnak... Hirdetik az ígét, hogy a világot teremtő, fenntartó és igazgató Isten csak egyetlenegy és örökkévaló és oszthatatlan, akit egyedül illet meg a rajongásig és önfeláldozásig menő imádat és tisztelet. Ez a próféta és zsoltáriró Istene. Ez az apostol és evangélista Istene. Ez az Ur Jézus Krisztus atyja és Istene. Ez mindnyájunk közös mennyei édes Atyja, akinek nincs más törvénye, mint a Szeretet. Ez a törvény békitheti meg a bajbajutott embervilágot. Ez gyógyíthatja meg összes sebeinket. Ez vigasztalta meg a jövőbelátó magyar Reformátort is, akinek „börtönéből szabadult sas lelke“ egy borongós novemberi estén Déva várába ismét visszaszáll...

Ahol egykor hitünkért mártirhalált szenvedett, márványba vésve áll a szent igazság, amelyet viszhangoznak az eljövendő századok felé a letűnt kornak mohlepte határköve: „*Csak Egy Az Isten.*“ Amen.

Józan Miklós.

„Mea culpa“

(Fr. Fénelon, 1651—1715.)

Lelki fejlődésünket misem igazolja jobban, mint ha gyarlóságunkat magunk is belátjuk és pedig anélkül, hogy az végkép lesujtana bennünket. Mihelyt észre vesszük a kísértő incselkedéseit, legyünk résen és álljunk ellene a gonosz kívánságnak; de ha mégis hibát követtünk volna el, a velejáró megaláztatást hordozzuk, amint férfihoz illik, hősies türelemmel.

Ha pedig előre látva mégis bűnbe esünk, vigyázzunk nehogy megbántsuk az Isten lelkének sugallatát, amely folyton-folyvást int és óv a veszélytől: mert ha elhanyagoljuk, félő, hogy teljesen elhallgat és magunkra hágy bennünket, hogy ha nem engedelmeskedünk neki.

Meggondolatlan és gonosz tetteink éppen elég bánatot okoznak Isten szent lelkének, de ez mind semmi ahhoz képest, amikor mi magunk siketek maradunk az isteni szózáttal szemben, amely szívünk mélyén szüntelen szól mihozzánk.

Emberi gyarlóságból folyó hibáinkat nem igen tehetjük jóvá az által, ha nyugtalankodunk és gyötörjük magunkat; ellenkezőleg, ez úgy tűnik fel nekem, mint ha a saját büszkeségünk takargatni akarná a bukás miatt morfondírozó szégyenét. Ilyen esetben legjobb, ha nyíltan beismerjük a botlást és nyugodtan viseljük a velejáró megaláztatást; mert ugyancsak félszeg dolog volna, ha mi állanánk az erdő felől.

Hibáinkat be kell ismernünk. Meg kell siratnunk. Ószintén meg kell bánnunk. És pedig anélkül, hogy kiméletet, vagy mentséget keresnénk rájuk. Isten színe előtt álljunk meg úgy, amint vagyunk, beismerve összes bűneinket, keserűség és csüggedés érzete nélkül, bizva abban, hogy Ő még ezt a nagy szégyent is javunkra fordítja.

Ilyenformán nyerünk a kígyóból is ellenszert a kígyómarás gyógyítására.

Az Istenért! Csak ne essünk kétségbe soha a jövőnk felől. Amikor már számot tudunk adni a saját hibáinkról akkor már nem is vagyunk elvetemült gonoszok. Akkor már félig-meddig a jó utra tértünk. Kezdtünk tisztán látni. S vigasztalásunkra legyen mondva: amikor ez bekövetkezik, akkor már a beteg maga magát kezdi gyógyítani.

Am azért, amíg a javulás tart, senki el ne higgye magát, de ne is csüggedjen; mert a csüggettség nem tér össze az alázatossággal. Aki az adott esetben kétségbe esik, az csak hiábavaló gyötremnek teszi ki a saját lelkét. Nem tudni, hogy mi a nagyobb veszedelem reá nézve: a gyávaság, vagy a büszkeség!

Ha magbotlunk is, ha elesünk is, mindig csak arra legyen gondunk, hogy fölemelkedjünk és Isten kegyelméből tovább haladjunk az élet ösvényein.

Hibáinknak még az a haszna is lehet, hogy leszállítják tulzott önbecsérzetünket s ehhez képest megerősítik Istenben vetett gyermeki bizodalunkat.

Adjunk hálát a mindenható Istennek, ha az erény útján egy pár lépéssel akár a saját igyekezetünk folytán, akár az Ő kegyelméből előbbre juthattunk, nem törődve az önszeretet szűk látókörével. Az nem számít. Szót sem érdemel. Isten csak azért érezteti velünk gyöngeségünket, hogy új erőt az Ő végtelen jóságából merithessünk. Ez önként értetődik, mint a lélek örök törvénye.

Ennek folytán nem lehet nagyobb és szentebb kötelesség reánk nézve mint hogy a bennünk levő lelki világosság ellen soha se vétkezzünk s bizzuk sorsunkat és életünket az örökkévaló Isten vezető kezére. P. b.

ISTEN ELŐTT

A hulló levelek próféciája.

„... minden élet olyan, mint a fű és az embernek minden dicsősége, mint a fűnek virága. Megszárad a fű és virága elhull: de az Úr beszéde megmarad örökké.“ — I. Péter 1. 24—25.

Ugy átnyilalik szívünkön az apostol bús sóhajtása, amint bánatos őszi délután a haldokló természet esendjében szemléljük a sárguló levelek hullását, virágok hervadását... Istenem! — sóhajt fel az ember — hát ez a rét volt olyan ékes? Hol most fonnyadt avar között járunk, a letarolt mezőkre lomha nehéz köd ereszkedik s zizegő kórókat tépáz az őszi szél. Néma berkekben hulló levelek sutogása hallszik csupán s egy-egy bús varjú károgása, amint tovaszáll az őszi ködben.

Érezzük, hogy nemsokára lomha őszi felhők fogják eltakarni szemünk elől a kék eget, érezzük, hogy siró borulat lesz kísérelője az elköltözött nyárnak, látjuk, hull a virág szirma, látjuk, megszárad a fű s az ősznek szomorúságában

A kenyér dala.

észrevesszük azt is, hogy egy év verejtékes munkájában közelebb értünk már mi is egy lépéssel ahhoz a határkőhöz, melyre az ős mélabús hangulata tereli rá figyelmünket. S tudja Isten, hogy van az, ami az embernek más-kor nem jut az eszébe, ilyenkor mindig előke-rül. Ilyenkor ősszel, szépen, csendesen ráéssz-mél az ember arra, hogy ő is csak olyan, mint a természet, hogy élete a természet életével rokon, hogy ifjuság, szépség csak ideig való, a férfikor nyara, küzdelmes élete sem örökké tartó, mert jön a megfáradás, a lombhullás ideje, amikor utolér az ősz, megesap a dér, erőt vesz szíven és lelken a mulandóság hangulata, érezzük, hogy nekünk is szól a „memento mori“ amit a ter-mészet prédikál.

De az apostol lelkével járva a pusztá me-zőkön, a szemlélet szomorú tájáról felemelke-dünk a gondolat napfényes birodalmába. Szemünk pusztulást lát, a lelkünk sajog, de gondolatunk életet keres a halálban is. — A hit fényétől körülragyogva, a romok megelevenednek s bi-zalmunk fölhalálja itt is az életnek lelkét: az Istent. Itt is, mint mindenütt az örökélet sza-vával szól hozzánk az Isten. Nézzétek!... Itt hervadó határ, de amott már új vetés alá szánt-ják a rögot. — A levelek fáradtan hullanak a fák alá, de helyükben ime, már új rügy szen-dereg álmódva új tavaszról.

Igen. Megszárad a fű, elhervad a virág, porrá lesz a test, de a muló mellett van mul-hatatlan is. A fű, ha jön a tavasz ismét kisar-jad, a virág magvából új virág fakad, a gon-dolatokról, az eszményekről, melyek a porsátorban fakadtak, megmarad az, aminek a jövő hasznát veheti, megmarad az Urnak beszéde, az örök isteni csirák, melyekből, mint ősszel a bevetett barázdákból kisarjad jövőre a reményteljes élet üde zöld vetése. — Nézd, minden, ami igazán élt hivatásának maga helyett már ott hagyta a jövőt, mert az élet örök, bár változásai, átala-kulásai vannak, meg nem semmisül. Az ősz, új tavasz záloga, a jelen, ha hivatásodnak éltél, új jövő talaja.

Csak te volnál ember, aki csak a máért, a mának élsz csupán, ki nem hordozod szíveden, lelkeden a jövőt? Mert ne felejtsd el, hogy minden emberi élet annyit ér, amennyit a má-ban, a jelenben a jövő számára élt. Nem gon-dolsz arra, hogy egész életed barázdahasogatás, maghintés kell, hogy legyen az örökkévalóság számára s amit te munkálsz a jelenben, azt fogják a jövőben aratni gyermekeid, ezek a jövőndő örök tavaszok?

Most, amikor az őszi lombhullás a muló javak hiábavalóságára tereli rá figyelmünket, vajjon ráéssz-mélünk-e arra, hogy nekünk nem ezeket, hanem az örökkévalóság javait kell ke-resnünk, mert csak így gyógyulhat meg e vál-ságokkal kinlódó beteg világ? Most, amikor az ősz ily beszédes hangon prófétál, vajjon meg-értjük-e e próféciaát?

Darkó Béla.

... És most elcsendesül minden s a terített asztal körül a kenyér dala zeng. Halkan, sze-liden sir föl az első akkordja: *En Isten követe vagyok... Isten szeretet és én is az vagyok.* Nekem egyforma öröm, ha szegénynek, ha gaz-dagnak életébe bekopogok, mert az én örömöm érdek nélkül van s személyválogatást soha nem ismer. Én mindennap föláldozom magam a ti asztalaitokon és azért teszem ezt, hogy nektek békességetek legyen. Mert békesség az Isten és én is az vagyok. Miattam soha ne gyűlöljétek, ne üzzétek egymást. A gazdag Istentől jöttem, hogy mindnyájatokat gazdaggá tegyelek s zú-golódásaitokat kiengeszteljem. Jó az Isten és én is jó vagyok. S azért vagyok, hogy ti is jók legyetek. Én mindenütt jelenlévő vagyok. Isten is ott van mindenütt s ha ti kizártok en-gem valahonnan, onnan el akarjátok üzni a mindenütt jelenvaló Istent. Isten nagyon szeret engem és én is szeretem Istent, mert Ő érettem teremtett mindent. Azért süt a nap, azért esik az eső, azért dalol a barázda fölött a madár, azért alszik télen a természet, azért van kikelet, azért van aratás, hogy én legyek. És én min-den esztendőben azért leszek, hogy ti mind bol-dogok lehessetek.

Én vagyok az élet... a ti életetek vagyok én... és ha arra gondolok, hogy ti mit csinál-tok itt a földön velem, szeretnék visszamene-külni Istenhez. Mert ti csak mohón, kapzsin szerettek, de nem tudtok, vagy nem akartok megérteni engem. Kitesztek a piacra és véres versenyt futtok körülöttem. Égi szárnyaimat le-tapossátok a sárba, megkötöztök, halomraraktok, befeketettek, sok helyről elűztök. Én öröm va-gyok s ti szomorúságot csináltok belőlem. Nem törődtek azzal, hogy nekem is van szívem, hogy én is érzek s megalázó rabsorsomban már majd meghasad a szívem.

Most itt vagyok a szeretet asztalán. Mesz-sziről jöttem. Mert amióta Istentől elindultam, bejártam a ti földeteket és megborzadtam attól, amit köztetek láttam... Amikor még csak egy szem búza voltam, boldogan perdültem bele a fekete földbe egy szegény magyar kérges te-nyeréből.

Alvó szívemben fölmelegítette az életet a föld s mire jött a tavasz, a zöld vetésben én már kenyéröntudatnál voltam. A verő napfény-ben láttam mindent, ami körülöttem történt. Mert mi is tudunk beszélni... a zizegő szél viszi egymáshoz üzeneteinket. Így tudtam meg, hogy ti igazságtalanok vagytok velem szemben és egymás között is. Megaláztok engem és ér-tem megalázzátok és felmagasztaljátok egymást. Reám építtek mindent s belőlem akarjátok meg-vetni a világ fundamentumát. Beledobtak a gé-pek szívébe, törtek, zúztak ott engem s palo-tákat és gyárakat építtek reám. Sirtok... dol-

goztok, gyűlölködtök, boldogok és szerenesételek, szegények és gazdagok vagytok értem... pedig én csak kenyér vagyok... En nem vagyok cél, csupán erő és út a célhoz, hogy odavihesselek mind benneteket, ahonnan én is jöttem... Istenhez! Porból lettem, mint ti. Egy anyagból valók vagyunk, hogy jobban megérthessük egymást.

És most innen a szeretet asztaláról hivlak benneteket én a kenyér, a testvér: jöjjetek közelebb hozzám, béküljete ki velem. En elfelejtem és megbocsátom mind nektek, amit eddig tettetek velem, csak ti is bocsássátok meg egymásnak, amit értem tettetek. Jöjjetek, kössünk szövetséget, békességszerződést, ti az ember és én a kenyér. Engem áldásnak teremtett Isten, ne akarjátok, hogy átok legyek nektek. én nem akarok arany, csillogó ezüst, drága ékszer, koldusbot, robogó vonat, száguldó autó, bűgő repülőgép, gyilkos fegyver, mérges gáz, útszélien bedült rozoga szekér, gyötrelmes adó, nyöszörgő sóhaj, duhaj mámor, sújtásos diszruha és tépett rongy lenni. Értsetek meg! En megelégszem, ha azzá lehetek, mivé Isten teremtett: minden ember asztalán mindennapi kenyér. Velem ne akarjatok egymás ellen esztákat nyerni, egymástól országokat elvenni. Hagyjatok meg engem szelid áldozatnak, éhes emberek ajkán megbékélő, szent imádságnak...

Elhallgat a kenyér szent dala... Utolsó akkordja szeliden hívó. A kenyér imádkozni tanít. Imádkozzunk testvéreim. Amen.

Pethő Isiván.

ESZMÉK VILÁGA

Aratáskor.

*Az aratást nézem,
hallgatom a nótát,
amint széjjel omlik
a dúdoló szélben.*

*Aranytenger ring előttem,
belering a dalba.*

*Suhogva dől a sok kalász
az ölelő karba.*

*Én is, én is búza vagyok
egy nagy búzaföldön.*

*Hozzám is egy ősz arató
egyszer tudom, eljön.*

*De majd, mikor engem is így
átölel a karja,
örül-e majd, mosolyog-e,
mint e lányok
pipacspiros arca? ...*

Csáki Imre.

Unitárius Nemzetközi Kongresszus Oxfordban.

A mult nyáron azt a kitüntető megbizást kaptam, hogy az Unitárius és Más Szabadelvű Egyházak Nemzetközi Kongresszusán Oxfordban augusztus hó 3—8 napokon egyházunkat képviseljem. Örömmel vállaltam a megbizást, nemesak azért, mert tudtam, hogy sok régi jó baráttal lesz majd alkalmam találkozni, hanem azért is, mert reméltem, hogy ott is szolgálhatom azt a feladatot, mely állandóan a szive-men van: egyházunk külföldi kapcsolatainak szerves kiépítését és megerősítését.

Korunkat nagyobb egységek kialakítására való törekvés és tömegmozgalmak szervezése jellemzi. Mindenki igyekszik tartozni valahová, másokkal érdekszövetségbe vagy eszme közösségbe lépni, mert e nélkül ma az életben érvényesülni szinte lehetetlen és a magára hagyatottság érzete különben is elesüggesztő. Társadalmi alakulatok, politikai pártok, sőt sok esetben még az egyes felekezetek is minél nagyobb tömegek minél impozánsabb felvonultatásával igyekeznek befelé hiveikbe öntudatot verni, kifelé pedig erejüket és igazságukat a világ előtt megcsillogtatni. Ilyen hatásokkal mi nem dolgozhatunk. Mi széles e világon mindenütt kisebbségben vagyunk. Vigasztalásunk csak az lehet, hogy az igazság nem mindig a többség pártján szokott lenni.

Legszomorubb azonban talán ebben a tekintetben az egész világon a magyarországi unitáriusok helyzetképe. Alig vagyunk egy néhány ezren, ennek a néhány ezer léleknek is negyvenkét százaléka szétszórta él a csonka országban, olyan helyeken, ahol se unitárius egyházközség, se unitárius lelkipásztor nincs. Vasárnap megkondul a harang, de ez nem az ő harangjuk. Elmennek a templomba, de ez nem az ő templomuk. A szeretetlenség sok helyen eretnekeknek nézi őket. Csoda-e, ha ilyen környezetben néha-néha megcsügged a lelkük és árváknak érzik magukat?

Az oxfordi unitárius Nemzetközi Kongresszusról hozott üzenetem elsősorban az én szórványokban élő unitárius testvéreimnek szól: akármilyen kevesen vagyunk is, akármilyen kegyetlenül szétszórta is a sors, egy nagy lelki családnak vagyunk mi magyar unitáriusok a tagjai. Az a háromszáz ember, aki Oxford város

történelmi falai között augusztus hó 3—8 nap-
jain találkozott és ott az unitáriusok büszkesé-
gének patinás épületében a Manchester Colle-
geben hat napon át reggeltől estig komoly ta-
nácskozásokat folytatott több mint huszmillió
embert képviselt huszonegy különböző országból.
A mi igazságunk szava még sehol a világon
olyan nagy megértésre nem talált, mint ezen a
nemzetközi fórumon.

A hatnapos konferenciáról szemléltető
riportot itt most nem tudok adni. Komoly vita
tárgyává tettek azok a nagy problémák, ame-
lyek korunk vallási életét, kulturáját, társadalmi,
gazdasági és politikai rendjét érintik. Általános-
ságban azt lehetne mondani, hogy a konferencia
vezető gondolata a keresztény erkölcstan gya-
korlati érvényesítésének sürgetése volt egy új
és igazságosabb világrend kiépítése érdekében.
Van-e még egy nép ezen a világon, amelynek
nagyobb érdeke fűződhetne az unitáriusok nem-
zetközi munkájához, mint nekünk, akik jobb
jövőt csak az igazság diadalától remélhetünk.

Örvendetes eseménye volt a kongresszus-
nak az, hogy a visszalépő Dr. Alfred Hall helyére
Dr. Louis C. Cornish-t az amerikai unitárius
egyház volt elnökét, a magyar ügy régi harco-
sát választhattuk meg elnöknek, aki szívós ki-
tartással szolgálja az elnyomott magyar kisebbség
ügyét. Elnöki programbeszédében ígéretet
tett, hogy a harcot új állásában sem adja fel,
hanem még fokozott erővel kívánja tovább foly-
tatni. A tisztujítás más örömet is hozott, egy-
házunk vezetőjét, Józán Miklós püspöki viká-
riust a végrehajtó bizottságba választották be.
Szívvel köszöntjük e megtisztelő alkalomból.

Dr. Csiki Gábor.

JÖVŐ ÚTJAIN

Erdély tanít, int és kötelez.

Az erdélyi egyetemes unitárius egyház éle-
tében végbement és végbemenő egyházi meg-
újhódási törekvéseket az itteni unitáriusok ál-
talában nem nagy figyelemmel kísérik. Így
van az, hogy a buzgó hivatalos egyházi és vi-
lági tisztséget viselő személyeken kívül csak
nagyon kevesen hallottak és még kevesebben
tudnak valót erről a törekvésekről. Ez is leg-
inkább csak egy-egy tréfás megjegyzés alak-
jában jutott tudomásukra, aminek különösen
régebb csak kis jelentőséget tulajdonítottak.
Legtöbbször nem hittek a törekvés eredmé-
nyességében vagy a tréfás megjegyzések mö-
gött nem látták meg azt a nagy, egyházunkat

és annak jövőjét éltető vagy halálát jelentő,
égető és sürgős megoldásra váró kérdéseket,
amelyeknek keresztülvitelére e törekvés való-
jában irányul. Így e nagy és minden unitárius
embert érdeklő sorskérdés csipkelődő tréfával
intéződött el két unitárius ember között anél-
kül, hogy komolyan tárgyaltak vagy beszéltek
volna róla, egy-egy ritka esetet kivéve.

Ma már, hála Istennek, többet hallunk itt
is, különösen a fiatalabb nemzedéktől az er-
délyi egyházi törekvésekről és nem tréfás for-
mában, hanem tárgyilagos alapon bírálva a
dolgokat. Összehasonlítanak, vitatkoznak róla
és terveznek a jövőre.

Beszélnek róla, tehát az eszme hódít, a tö-
rekvés él, ha egyelőre még csak kevesek lelké-
ben is.

Miről beszélnek? Arról, hogy az erdélyi
föld, az erdélyi levegő most is, mint a törté-
nelem folyamán mindig, fiai, törekvéseivel, az
új, a jövőt jelentő irányok felismerése által
megelőzte a világot. Erdély lehetett nehéz vál-
ságos veszedelemben és rabságban, de kiter-
melte magából mindig az örökéletet jelentő és
megtettestítő eszméket, úgy vallási, mint nem-
zeti téren és ez eszmék munkálására, fenntar-
tására és győzelmére szült méltó és bátor fia-
kat s ha kellett mártirokat is.

Egyházi vonatkozásban szólva erdélyi hit-
testvéreink már régebb felismerték a fiatalabb
nemzedék különösen, de mondhatjuk úgyis,
hogy az öregek nagyrésze a fiatalokkal együtt,
hogy a mai élet lüktető üteme, szédületes gyor-
sasága, változatossága és rendkívüli nehézsé-
gei mellett, ha élni, fejlődni és fennmaradni
akarnak, úgy vallási, mint faji alapon csak
egy cél lehet előttünk és ez az egyház jövője.
Ezelőtt mindennek meg kell hajolnia, el kell
törpülnie, megsemmisülnie, vagy eltűnnie:
multbeli nagy vagy kis egyedeknek, évszáza-
dos családi hagyományoknak és elavult rend-
szernek egyaránt. A felismerés mellett pedig
volt bátorságuk, öntudatuk és vallásos meg-
győződésük, hogy ezért, — a jövőért szembe-
szálljanak, ha kellett a multtal is, harcolva em-
berfeletti küzdelemmel.

Mi, csonk hazabeli ifjabb unitárius nem-
zedék s mondhatom az idősebbek közül is so-
kan, örömmel figyeltük és figyeljük erdélyi
hittestvéreink jövőjükért folytatott nemes tö-
rekvéseit annál is inkább, mert az ő mozgál-
muk hívta fel és kell hogy még jobban fel-
hívja figyelmünket csonk hazabeli egyházunk-
ra és igaz unitáriusságunkra. Itt kisebb-
nagyobb eltéréssel egyházi szempontból
ugyanaz a helyzet mint Erdélyben, sőt sok te-
kintetben még súlyosabb nem lehet e nemes
törekvést behunytszemmel nézni, kicsinyes
rosszakarató kritikával vagy kézlegyintéssel
elintézni, — hanem tanulni kell belőle.

Erdély tanít, épp ezért mi csonk hazabeli
unitáriusok, akik a székesfőváros forgatagá-
ban, — ahol a nemzetközi szellem egyre job-
ban hódít — és a csonk hazában szétszórtan

élve, mai egyházi szervezetünk és munkánk mellett ki vagyunk téve a korai pusztulásnak és halálnak, ha nem tanulunk Erdélytől. Erdély példáján vegyük észre, hogy itt is nagy egyházi megújulásra van szükség és ezért bátran kell dolgozni és szembeszállni minden-
nel, ami ennek útjában áll. Különösen mi, ifjabb nemzedék, mert a felelősséget is nagyobb mértékben mi viseljük, s ha nem akkor meg-
érdemeljük a sorsunkat: „az elpusztulást“.

Erdély minket nem megalkuvásra, nem-törődömségre és elpusztulásra tanít, int, de leg-főképen kötelez, hanem bátorságra, munkára, áldozatra és életre. Ha mi csonkahazabeli uni-táriusok megértjük és megszívleljük Erdély tantását, ami itt is a jövő záloga, és öregek és fiatalok egyaránt egyházunk jövőjéért és ez-zel egyetemben ősi székely fajunkért képesek vagyunk emberfeletti áldozatot hozni és mun-kát végezni, akkor az egyház és vele fajunk élni fog.

Felelős egyházunk jövőjéért minden unitá-rius ember, de leginkább a jövő nemzedéke, amelyik most nemtörődömséggel, közönnyel, ölbetett kézzel és meghajtott gerinccel nézi egy-házunk pusztulását régi, elavult rendszerével és eszméivel együtt.

Ébredj öntudatra jövő unitárius nemze-déke, lásd meg a munkát, ami rád vár, ismerd fel kötelességed és cselekedj. Minden perc ké-sést jelent, és veszteséget egyházunkra és fa-junkra nézve.

Erdély utat mutatott.

Erdély tanít, int és kötelez!

Dr. Szabó Elek.

BESZÁMOLÓ

Nőszövetségi hírek.

A Nőszövetség rendes évi közgyűlését f. évi október 14-én tartotta. A kezdő imát Barabás István, a befejező imát Ferencz József mon-dotta. Józsan Miklósné elnöki megnyitójában röviden ismertette a szövetség 1936/7. évi mun-káját és megjelölte azokat a teendőket, melyek a közeljövőben a szövetségre várnak.

A megejtett tisztujítás során a közgyűlés nagy sajnálattal vette tudomásul Buzogány Annának az alelnöki-, Péterfi Juliának a főtit-kári- és Polgár Margitnak a jegyzői tisztségről történő lemondását. Mindhárman évek hosszú során nagy szeretettel és hitbuzgósággal szol-gáltak a szövetséget. Birjuk ígéretüket, hogy lemondásuk csak tisztségüktől-, de nem a szö-vetségtől való elválásukat jelenti s nem szün-nek meg továbbra is a tőlük elvárható hűség-gel és szeretettel támogatni a szövetséget.

Az elhangzott jelentésekből közöljük azo-kat a részleteket, melyekről úgy véljük, hogy érdekli az Unitárius Értesítő kedves olvasóit.

Kegyelettel emlékeztünk meg elhunyt kedves testvérünkről, özv. Derzsy Károlynéről,

ki magas korát meghazudtoló készséggel vett részt minden megmozdulásunkban. Isten őt derült lélekkel, bizakodó, reménykedő szívvél áldotta meg késő öregségéig s aránylag rövid és nem súlyos szenvedés után szólitotta magá-hoz. Végtisztességén szövetségünk több tagjá-val képviseltette magát. Legyen nyugovása csendes, emléke kedves!

Mint a szövetség életét mélyen érintő ese-ményről emlékezett meg a közgyűlés arról, hogy 1936. november 12-én birtokunkba vettük a Perczelné, Kozma Flóra Leányegyesülettel közösen V. ker. Koháry-u. 4. sz. I. 7. sz. alatti helyiséget. F. évi november 1-től kezdődőleg min-den hétfőn munka délutánt (4—7 óra között) tartunk, melyekre minden testvérünket kor- és rangkülönbség nélkül ezen az uton is szeretet-tel hívunk. A készített munkákat értékesítjük céljainkra.

A szövetség fiókjainak a szórványokban való megszervezése folyik. A pestszentlőrinczi fiók 1937. január 1-től a legszebb eredménnyel dolgozik.

A közeljövőben várható a kőbányai szór-ványban is a megalakulás.

A közgyűlés elé terjesztett jelentés adatai megérdemelnék, hogy azt egész terjedelmében megismerje az unitárius társadalom.

Hasonló örömmel és megnyugvással vette tudomásul a közgyűlés a Leányegylet mun-kásságáról szóló jelentést, mert a hallottak minden jelenlévőt meggyőztek arról, hogy a Leányegylet minden téren beváltotta a hozzá-fűzött reményeket.

Részt vettünk a Gyermekvédő Liga két-napos tavaszi gyűjtésében. Az értékesítésre kiadott tikettek árával együtt gyűjtésünk 188.96 P-t tett ki. Ezzel a munkánkkal és áldozatunk-kal 10 unitárius gyermek nyaraltatását biztosí-tottuk.

Ifjúságvédő és segítő munkánk főbb adatai:

1. 1936-ban egy cserkészünk nyaraltatásá-hoz 25 P-vel járultunk;

2. az Unitárius Misszió Ház ifjainak — Nyiredy Gézané szervezése útján — hetenként egy vacsorát adtunk. Összesen: 36; abból 9 vacsorát természetben, 27 vacsorát az erre a célra gyűjtött pénzből: 178.60 P állított ki az akció vezetője. Átlag 18—20-an részesültek egy-egy alkalommal vacsorában.

3. Összes isk. gyermekeink karácsonykor szeretet csomagot kaptak;

4. a Konferenciás táborban egy leányka szövetségünk vendégeként vett részt;

5. a Szentábrahádi Pihenő akciójának tagjaink útján 12 kiló lekvárt, 18 kiló cukrot és 1 P-t (cukor megváltás) juttattunk;

6. 1936. megvendégeltük a vasárnapi isk. szegénysorsú tanulóit — 37-ben erre nem volt alkalom.

7. Nagyobb tanulmányi segéllyel segitet-tük 2 éven keresztül egy főiskolás testvérün-
ket — egy éven át kisebb segéllyel szintén egyet;

8. Egyik elhunyt testvérünk árvájának tanulmányai befejeztéig — két tanéven át összesen 852.60 P-t gyűjtöttünk.

Sajnos — erősen apadó jövedelmünk nem engedi meg a szegénygondozásnak azt a módját, melyre pedig — jobban talán, mint valaha — szükség lenne. Nyilvántartott és a segélyezésre érdemes szegényeink az egész év tartama alatt — az anyagiak erejéig részesültek kisebb pénzsegélyben, karácsonykor ruha-, pénz- és élelmiszersegélyben.

A pénztári jelentés szerint: 1936-ban összes bevétel: 2392.68 P — kiadás: ugyanannyi. A szegénygondozásra gyűjtött kis könyvekben (most már csak 4—5 könyvön folyik a gyűjtés) 114.44 P, kiadás ugyanannyi.

A karácsonyi akció összes bevétele volt: 1.025.95 P, összes kiadás: 1.088.39 P — a deficit megtérítve a szövetség 1937. januári bevételeiből.

1930-tól kezdve az amerikai segélyek 10 százalékában részesült a szövetség. A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul, hogy ezentúl a fentjelzett intézményes segély helyett szövetségünk csak alkalmi segélyekben lesz részesíthető.

Mint a legközelebbi teendőt, a karácsonyi akció előkészítését jelölte meg a közgyűlés.

*

A dunapataji templom javára rendezett est (október 16.) szép erkölcsi és anyagi sikerrel járt. A szereplők szép közönségben gyönyörködhetek — viszont az unitárius társadalom két új szereplőt ismert meg: dr. Kendesy Pálnét, a dunapataji egyházközség lelkes és áldozatos előljáró munkását és kedves közvetlen beszédén keresztül magát a gyülekezetet is — és Rác Tilda operaénekesnőt.

Kelemen Béla 20 P-ös és vitéz Kozma György 10 P-ös adományával az eddig befolyt jövedelem 200 P 50 fill.

Elszámolásra kiadott műsor van még künn 52 darab.

*

Postaköltség kiméltése céljából ezen az úton kérem kedves Testvéreinket, hogy sziveskedjenek a műsorokkal elszámolni, hogy a teljes elszámolás és nyilvános nyugtázás megtörténhessenek.

*

Tagjainkat kérjük, hogy *havi gyűléseinkre* (minden hónap második csütörtökjén d. u. 5 órakor saját helyiségünkben) jöjjenek el — s tagsági díjukat fizessék be.

B. I.-né.

H I R E K

Istentiszteleteinket Koháry utcai templomunkban vasárnaponként és az ünnepnapokon is, *reggel kilenc órai* kezdettel tartjuk. Ennek a változtatásnak a révén elértük azt, hogy a magyar rádió most már havonta egyszer kapcsolja Istentiszteleteinket.

Évkönyvünk nyomás alatt van s azt lapunk decemberi számával együtt fogjuk szétküldeni. Kérjük hűveinket, hogy előfizetési díjait rendezzék, mert évkönyvet csak azoknak tudunk küldeni, akik előfizetési díjjal hátralékban nincsenek.

Duna-Tiszamenti unitárius egyházkörünk évi rendes közgyűlését, dec. 8-án délelőtt tíz órai kezdettel tartja Pestszentlőrincen az unitárius templomban. Az istentiszteleten Józán Miklós és Bartók Géza végzik a lelkeszi szolgálatot Boros Áron hódmezővásárhelyi kántorral együtt. A gyűlésre felhívjuk egyházi tanácsosaink figyelmét. A hivatali szünnapon szakítsanak maguknak időt és vegyenek részt egyházi életünk fontos dolgai megtárgyalásában.

Unitárius lelkészköri értekezletet tartunk, december 7-én délután 6 órakor az Unitárius Misszió Ház irodáján, melynek főtárgya az Igazgató Tanács által javaslatlattelre leküldött tanügyi reform problémája. Az értekezletet követően a gyülekezeti teremben este nyolc órakor presbitereink és tanácsosaink bevonásával egyházi társas vacsorát rendezünk, melyre az érdekeltek figyelmét ezuton is felhívjuk.

Rádiós Istentiszteletünk volt a reformáció emléknepjén okt. 31-én, amikor *Barabás István* lelkész prédikált. A magyar rádió meghallgatta egyházunk kérését és Istentiszteletünknek reggel kilenc órára áttett kezdete következtében ígéretet tett, hogy minden hónapban egyszer, a hónap első vasárnapján reggel kilenc órakor negyvenperces időtartalomra Budapest I. adóállomáson közvetíti Istentiszteletünket. Az első reggeli kilencórás kezdetű Istentiszteleten hűveink elég szép számmal gyűltek egybe s nov. 14-én megtartandó Istentiszteletünket a rádió már újra kapcsolni fogja. A szolgálatot 14-én dr. *Csiki Gábor* missziói lelkész végzi.

Aranyosrákosi Székely Sándor templomi vegyeskarunk pénteken, nov. 12-én a Misszió Ház templomában ünnepélyt rendezett, unitárius énekeskönyvünk Székely Sándor püspök által rendezett kiadásának százesztendős jubileuma alkalmából. Az ünnepély ismertetésére még visszatérünk.

Adventi Istentiszteleteinket nov. 28-án megkezdjük és azokat a négy karácsony előtti vasárnapon a Misszió Ház templomában délután 6 órai kezdettel fogjuk megtartani. Adventi Istentiszteleteink tárgya: „A lelki egység”, az efézusbeli gyülekezethez írott páli levél IV. része 3—5 versei alapján.

Halottak napján kegyelettel áldoztunk nagyjaink és jóltevőink emlékezeté előtt, s virágot vittünk sirjaikra. *Józán Miklós* meglátogatta *Perczelné Kozma Flóra* sirját Baracsán, a Kerepesi temetőben pedig kegyelettel adóztunk *gr. Batthyányi Ilona* jóltevőnk sirjánál, ahol a cserkészcsapat és a Brassai egyesület küldöttséggel képviseltette magát.

A reformáció emlékűnnepélyén a pesti Vigadóban a szokásos keretek között tartották meg az ünnepélyt. *Dr. Tasnádi Nagy* András elnöki megnyitója a felekezeti békesség szellemét idézte. Az ünnepi előadást *dr. Révész* Imre egyetemi tanár tartotta, aki a hidat kereste, ahol Krisztus Királyságában a protestánsok és katolikusok egymásra találhatnak. A zárszót, *Dávid Ferenc* Egyletünk elnöke, *dr. báró Daniel* Gábor tartotta, komoly gondolatokkal méltatva az ünnepély jelentőségét. — Szeretnénk, hogyha a protestáns összefogás szellemét, ne csak ezeken a szép, évente megismétlődő ünnepeken érezhetnénk, hanem az megnyilatkozna mindenütt a magyar életben, s ne kellene az egyes, sűrűn ismétlődő esetek folyamán mindig azt éreznünk, hogy amikor nincsen szükség arra, hogy a másik tábor felé bizonytságot tegyünk, akkor minket a protestánsizmuson kívülállónak, ellenségnek tartanak. A reformáció igazi lelke az egyetértésben, egymás megbecsülésében, ne csak vasárnap, de a munkanapokon is nyilatkozzék meg már végre.

Reformáció emlékűnnepély október 31-én. Egyházunk ez évben is megtartotta a reformáció emlékűnnepélyét. Minket ugyan nem érint közvetlenül e nap és mégis ünneppé avattuk ezt a napot: a mindig építés, az örök megújulás ünnepe. Mert nem elég a testvériségnek, a szociális érzésnek állandó hangoztatása, hogyha éppen a testvériség, a közösség érzése hiányzik nálunk és a különböző felekezeteknél. És nem elég a jelszavak és tennivalók állandó hangoztatása, hogyha hiányzik éppen a legfontosabb: a tett, a cselekedet. A kereszténységet, az unitarizmust nem jelszavakban, hanem tettekben kell élni, hadd fakadjon áldás az élet nyomában. „Ecclesia semper reformari debet.“ Nemcsak az embert, hanem az egyházat is állandóan reformálni kell, hogy a hit, a vallás külső megnyilvánulásaiban és szervezetében is élhessen. Ez az ünnep az élnivágyás, a tenni-akarás megnyilvánulásának volt az ünnepe. Az unitarizmus századokon keresztül a kisebbségnek mellőzött és lemosolygott életet élte. Hadd jöjjön most az elmélkedő unitarizmus helyett a cselekvő unitarizmus. Mert ime, bebizonyította a mai élet, hogy csak az az ember és egyház élhet, amelyik az élet forgatagában megtalálja a maga helyét, amelynek ereiben lüktető, munkára, tette sarkaló életerő zsong. Az unitarizmus egyházzá alakulása óta mindig magyar egyház volt. Magyar földön született, magyarul szólt, magyar lelkekből tört fel az élethimnusz. Századok vihara nem volt képes elnémitani ezt az élethimnuszot. Nem volt és nem is lesz szükségünk soha vérátömlesztésre, csak a mi lelkünkben lobogjon az élni-akarás. Ez az ünnep az unitárius magyar öntudatnak volt az ébresztgetője. Az ünnepélyen *Kereki* Gábor imádkozott. *Berei* Mária *Décsi* Anna orgonakiséretével ének-számot adott elő. *Benedek* Gyula szavalata után *Pethő* István tartott mindenkit megkapó beszédet. Az ünnepélyt *Ferencz* József zárta be.

Örvendenénk, ha minden testvérünk jelen lehetett volna ezen az ünnepélyen.

Dávid Ferenc Egyletünk, az idei évadban első estélyét okt. 22-én tartotta meg az Unitárius Misszió Ház templomában. A gyülekezet éneke után *dr. Csiki* Gábor lelkész imádkozott, *M. Balázs* Ibolya, a m. kir. Operaház tagja szép énekével gyönyörködtetett. Estélyünk előadója, *dr. Ferenczy* Géza erdélyi unitárius egyházunk főgondnoka, aki immáron husz esztendeje áll őrt az egyház kormányrudja mellett. Értékes és szép előadását évkönyvünkben teljes szövegében közöljük. *Supka* Magda eredeti művészi tehetségével adott elő néhány költeményt, *Gálna* Sándor orgonaszólója után *Józan* Miklós egyleti diszelnök köszönte meg az előadó nemes munkáját egyszerű szavakkal, melyekben az unitárius összetartás és az ősi föld szeretete tükröződött vissza. Sajnáljuk, hogy a szép ünnepélyen hiveink közül csak kevesen vettek részt. Az estélyt követő társas vacsorán *dr. Gelei* József, a szegedi tudományegyetem rektora, ottani leányegyházközségünk gondnoka köszöntötte erdélyi vendégünket s a betű erejéről és hatalmáról mondott szép gondolatokat. *Dr. Ferenczy* Géza főgondnok köszönte meg az üdvözlést és az unitárius öntudat ápolására hívta fel mindnyájunk figyelmét.

Gyermeknyaraltatásunk gondolatát mindenütt ismertetjük. Nagy áldozatokra van szükség, hogy a jövő nyáron két csoportban három hétig legalább 60—80 budapesti, pestkörnyéki és vidéki gyermeket nyaraltassunk. Budapesti egyházközségünk megkeresésére már válaszolt a debreceni leányegyházközség, amelyik a jövő nyáron egy fiú és egy leánygyermeket akar felküldeni, a szolnoki szórványban megkezdették a perselypénzgyűjtést, a hódmezővásárhelyi gyülekezet is foglalkozott már a gondolattal, s pestkörnyékén több helyen folytatják a megkezdett munkát. Kecskeméti szórványunk már tavaly megkezdte a gyűjtést és az idén feltétlenül küld egy gyermeket a táborba. Hinni akarjuk, hogy másutt is hasonló szorgoskodás folyik. — *Ferenczy* István homokmégyi községi főjegyző, unitárius testvérünk résztvett a *Dávid Ferenc* Egylet vacsoráján, ahol értesült gyermeknyaraltató munkánk eredményeiről. Felajánlotta, hogy ötven kiló lisztet küld saját költségén a táborozó gyermekek számára jövő év július folyamán. Nemes cselekedete találjon követésre másoknál is. — A tavalyi táborozás alkalmával a legnagyobb segítséget azok a lekváros üvegek nyújtották, melyeket *Barabás* Istvánné nagytiszteletű asszony gyűjtött egybe a gyermekseregnek, melyet bődönjében nagyszerű ízű vegyes lekvárrá kevert össze. Most ősszel, a háziasszonyok rendezgetik kamráikat, s ilyenkor szokták lekváros és izes üvegeiket felírásokkal ellátni. Legyen ott minden kamrában egy üveg, amelyik az „Unitárius gyermeknyaraltatás“ felírást kapja, melyet a nyárára megörizünk, hogy gyermekeinknek adhassuk. — A

vidéken is szívesen vesszük a lekvár megajánlásokat, a liszt gyűjtését, egy kiló cukrot vagy egy kiló szalonnát, melyek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy ősszel pirosposzsgás unitárius gyermekeket látunk, akiknek ép testében ott lobog az unitárius lélek lángjának fénye és ereje, mely szembezáll a reverzálisadás veszedelmével és a kis emberpalántákból, erősebb és öntudatosabb unitárius nemzedéket nevel. A közösségi tudat, a lélek, mely a gyülekezetekben szól, ébredszik a szívükben, s áldozatunkkal legyünk ennek a folyamatnak ébrentartói, ápolói és szolgálói.

A Dávid Ferenc Egylet f. hó 26-án tartja meg vallásos és hazafias estélyét a Miszsiós Ház templomában. (IX., Hőgyes Endre-u. 3. volt Rákos-u.) Ezen az estélyen előad: dr. Boross László hirlapíró „Egyházpolitikai harcok a magyar törvényhozásban” címen. A műsort művészi számok egészítik ki.

Diák vacsora-akció. Október havában megtartott közgyűlésünk alkalmával elvállaltam Nőszövetségünk főtitkári tisztségét. Ugyanakkor átadtam Diák-vacsora akciónk vezetését Dr. Csiki Gáborné nőtestvérünknek. Nem mulasztatom el az alkalmat, hogy meleg szavakkal hálás köszönetemet fejezzem ki mindazoknak a nemesszívű adományozóknak, akik lehetővé tették, hogy segítségükkel hat éven keresztül zavartalanul folytathatta nőszövetségünk ezen karitatív munkáját. Értesítőnk februári számában felsorolt adományoknak folytatását alább közöljük. 10.— Pengős adományt küldtek: Dr. Iván László, Józán Miklósné, Berlini ur, Bartha Lajos, Dr. Mikó Ferencné, Mikó Gáborné. 8.— Pengős adományt Nőszövetségünk juttatott. 5.— Pengős adományt özv. Nyirő Gézané, özv. Török Kálmánné, Rédiger Károly, özv. Arlow Viktorné, Kovács Kálmánné, Kelemen Béla, Ujváry László. 4.— Pengőt adományozott Ferencz József és 40 darab tojást természetbeni adományképen. Dr. Csiki Gábornétól, 1 vacsorát kaptunk természetben. Összes pénzadomány egész évre 178.60 Pengő. Belovary Istvánnának és özv. Sebestyénének hálás köszönetünket fejezzük ki szíves fáradozásaikért. Szeretettel kérjük hittestvéreinket támogassák ezután is Nőszövetségünket ezen munkájában. *vitész Nyiredy Gézané.*

Cserkészcsapatunk szép táborbeszámoló csapatünnepélyt rendezett nov. 7-én érdeklődő nagy közönség előtt az Erdélyi Férfiak Egyesülete disztermében. Az ünnepélyen a parancsnokság két élőképben a csapat életét mutatta be s a hollókői nyári táborozást idézte s egy erdélyi táborozást hozott szemünk elé. Az ezeréves magyar sors szimbolikus gondolatába beleállítja a magyar ifjút, mint a jövő megváltásának letéteményesét. *Pethő István* parancs-

nok és *Kereki Gábor* lelkész voltak a darab egybeállítói s a csapat minden egyes tagja sikerrel működött közre a közönség érdeklődésének felkeltésében. *Józsa Gyula, Költő György, Benedek Gyula, Berde Károly, György Tibor, Nyiredy Géza, Nyiredy Szabolcs* és az ifj. *Pethő István* egyformán hozzájárultak a sikerhez a szépen éneklő csapattal együtt. *Nagy Sándor* fuvolaszámai szépen színezték a melodramatikus részeket s az előadás sokszor esalt könnyet szemünkbe. A táborbeszámoló ünnepély tiszta jövedelmét a jövő évi táborozás költségeire gyűjtötték egybe. Az ünnepélyt szépen sikerült öregeserkész táncestély követte. A szépszámu közönség soraiban részt vett a szervezőtestület is *dr. báró Daniel Gábor* elnökkel az élén. Az ünnepélyen megnyitót *Pethő István* csapatparancsnok, zárszót *dr. vitész Nyiredy Géza* szervezőtestületi tag mondott. A szépen sikerült ünnepélyért a csapat minden egyes tagját elismerés illeti.

A Bölöni Farkas Sándor Iparosok és Kereskedők Köre okt. 24-én tartotta rendkívüli közgyűlését. A gyűlés iránt a tagok nagy érdeklődést mutattak és rég nem látott számban jelentek meg. A gyűlést *Nagy Áron* elnök nyitotta meg, majd beszámolt a kör múlt évi munkásságáról. Beszámolójában rámutatott arra, hogy mennyi nehézséggel kell megküzdenie annak, aki az egyesület vezetését magára vállalja s éppen ezért kérte a tagoknak az egyesület munkája iránti fokozott érdeklődését és támogatását. Majd a tisztikar lemondása után új tisztikart választott a gyűlés a következők személyében: tb. elnök: *Nagy Áron*, elnök: *Pálffy Lajos*, alelnök: *Kovács Miklós* és *Birtalan Lajos*, jegyző: *Berei Lajos*, pénztárnok: *Nagy András*, ellenőr: *Szabó Dénes* és *Illyés Sándor*, teremgazda: *Szabó Sándor*. — November 7-én tartotta az egyesület első választmányi-ülését, melyen tovább folytatták a közgyűlésen felmerült kérdések megbeszélését. Legközelebbi választmányi ülés folyó hó 21-én lesz, melyre a választmányi tagok figyelmét ezuttal is felhívjuk. Örömmel állapítjuk meg, hogy a kör élete egy új határkőhöz érkezett, mely a forrongó cselekvések idejét jelzi. Nem szabad ennél a határkőnél megállani. Előre kell menni a szervezkedés és segítség útján. És ha az a lelkesedés és dolgozni vágyás, amely megnyilatkozott a két gyűlésen továbbra is megmarad, akkor teljes joggal remélhetjük, hogy a Bölöni Farkas Sándor Iparosok és Kereskedők Köre magára fog találni és egyházközségünk életében igen jelentékeny társadalmi tényezővé válik.

Ürmössy Zsigmond unitárius testvérünk, aki hosszú éveken keresztül, mint üzletvezető vezette Nagykovácsy Milenkó üzemet, önállósította magát és üzletet nyitott, melyre hirdetésünk hívja fel híveink figyelmét. Hirdetése feladásakor öt példányban fizetett elő lapunkra, hogy azt megküldhessük, olyan szegénysorsu unitárius híveinknek, akiknek jelen helyzete nem engedi meg azt, hogy lapunknak előfizetői lehessenek.

A 30—40 évesek nov. 22-én este 7 órakor a Hőgyes Endre-u. 3. sz. alatti gyülekezeti teremben vitaestet tartanak. A vita tárgya: *Kelemen Béla* rendőrfőtanácsos bevezető előadása nyomán az új egyházi törvénytervezet és egyházi életünk időszerű kérdései.

Pestvidék.

Az egyházi életet a szószéki és lelkipásztori gondozói munka mellett a gyülekezeti élet teszi teljessé. Ennek szép bizonyosságát láttuk a pestszentlőrinci hívek életében, akik a templom melletti gyülekezeti házat valóban a közösség életének központjává avatták. Nőszövetségünk amikor délutánonként összegyűl, szorgalmas kézzel függönyt varrogat a terem díszítésére, s közben azon gondolkoznak, hogy hogyan tudja a közösség életét elevenné és tanulságossá tenni. Október hó első szombatján kezdték meg első műsoros családi estélyük megtartását, ahol „*Igy láttam Erdélyt*” címen három felolvasást hallottunk: *Pethő Istvánné* tisztelendő asszonytól, *Sz. Weress Jolán* irónőtől és *Kereki Gábor* lelkésztől. Mindhárman az idej elmúlt nyáron szerzett emlékeikből gyűjtöttek össze egy csokorra valót s adták azt elő egyszerűen és közvetlenül, úgy, ahogy otthon is a testvér szokott mesélni a testvérnek. *Csáki Imre* tanító verseiből olvasott fel, melyek közül „*Aratáskor*” c. szép versét lapunk mai számában közöljük, verseket szavalt *ifj. Pethő István* és székely történetet adott elő *Sala Domokos* erdélyi színművész. A szép számmal egybe gyűlt közönség sorában néhány budapesti presbiterünket és hívünket is ott láttuk. Az ezután megtartandó estélyekre felhívjuk hűveink figyelmét. Legközelebbi estélyt november 14-én, vasárnap délután 6 órakor tartják.

Vidék.

Kérelem Dunántul unitáriusaihoz. *Ez évben nagyon sokan elfeledkeztek egyházi adójukról. Mindig kevesebben vannak, kik hitbuzgóságukról több-kevesebb adománnyal tanúságot tesznek. Pedig minden homokszem, minden tégladarab építi azt a lelki templomot, melyben a megoszthatatlan Istent olyan jól esik imádni. Mi nem áldozatokat kérünk, nem terhes adókat kívánunk, de legalább az együvé tartozás érzésének bizonyosságait szeretnők látni azokban akik unitárius nevet viselnek. Esőcsöppel is szaporodik a tenger; egy-egy szikrával is nagyobb az ur oltárának szent tüze. Kérjük szeretettel, testvéries rokonérzéssel, hogy mindenki, szíve-lelke szerint emlékezzék meg egyházáról.*

Hódmezővásárhelyen adventben, tehát nov. 28-tól kezdve karácsonyig minden vasárnap délután 5 órakor adventi Istentiszteletet tartanak. A minden hó első vasárnapján Oros-

házán és minden hó második vasárnapján Szegeden tartani szokott Istentisztelet az adventben is rendszeresen megtartatnak.

Dunapatajon a templom — torony, — harang, — temető, — harmonium és gyülekezeti termék felszentelése *előreláthatólag* f. évi november hó 28-án d. e. 12 órai kezdettel lesz. Akik az építés költségeiben hozzájárultak külön meghívót kapnak.

Győrben 14-én, d. e. 11 órakor urvaesoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tart, *Józan Miklós* püspöki vikárius.

Nyiregyházán nov. 21-én *Józan Miklós, Baján*, nov. 21-én *Ferencz József* tartanak, urvaesoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet a szokott helyeken.

A szolnoki szórványban a f. évben háromszor tartott Istentiszteletet *Józan Miklós* püspöki vikárius. Ez alkalmakkal két növendék (*Márton Margit* és *Osváth Zsuzsa*) konfirmált, egyházi áldásban részesült esküvője alkalmából *Tiboldi Tibor* testnevelési tanár és menyasszonya *Németh Magda*. Az okt. 17-én tartott istentiszteleten urvaesorát vevők száma: 27. Istentiszteleti helyiségül a ref. templom szolgált, amiért is a szórvány hálával tartozik a református gyülekezetnek. Az utolsó alkalommal összegyűlt perselypénz (11 P) tartalékolva a Szent-ábrahám-pihenőben leendő nyaraltatási akció részére. — Hitoktatásban részesülők száma a folyó tanévben: 7, hittanóra *hetenként* egy.

Bartók Géza, dunántuli körlelkészünk okt. 10-én, Balatonfőkajáron tartott Istentiszteletet, november 14-én pedig Sopronban gyűjtötte össze a kicsiny, de lelkes nyáját. Kaposváron nov. hó vége felé és nem sokkal azután pedig Szombathelyen gyűlnek össze hűveink, hogy hitük ősi szertartásai szerint imádkozzanak.

Gyulai szórványunkban okt. 24-én urvaesoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tartott *dr. Csiki Gábor*. Az Istentiszteleten szép számmal részt vett hívek délután összegyűlekeztek, ahol a lelkész Bibliaolvasása után megbeszélgették a szórvány problémáit, gondolkodtak azon, hogy ha lehetséges, akkor biztosítsák minden egyes család részére az Unitárius Értesítőt, mert ez a biztos kapocs a szétszórtan élő hívek között. Foglalkoztak beszélgetéseik során egyházunk nagy fájó kérdéseivel, s egymást erősítették a reverzális elleni harcra. Ezekre a családias összejövetelekre elsősorban is azokban a szórványokban van feltétlen szükség, ahol sajnos másvallásfelekezet templomában tartjuk Istentiszteletünket, s a vendégjogot tisztelve nem tudunk olyan őszinték lenni, mint amennyire azt szeretnénk.

Külföld.

A nagyvilág unitárizmusának eseményeiről lapunk szűkreszabott terjedelme miatt csak ritkán tudunk megemlékezni. Olvasóink

hallották már az indiai *Khasi* és *Jaintia* hegyek között élő hindukról, akik ötven évvel ezelőtt 1887 szeptember 18-án alakították meg unitárius egyházunkat, *Sing Kissor Hajom* vezetésével. Ötvenéves fennállásuk jubileumi ünnepségeit most nemrégiben tartották Jowai városkában, mely a nagy hegyek tövében fekszik, nem nagyon messze Dardjeelingtől, ahol a nagy tudós székely Kőrösi Csoma Sándor hantjai pihennek. Jelenleg az angol unitáriusok támogatásával *Baar Margit* lelkész nő végez körükben missziói munkát. A félszázados évforduló alkalmával mi is szeretettel köszöntjük távoli világ-részen dolgozó unitárius testvéreinket.

Halottaink.

Skáll Zoltán törekvő fiatal barátunk szeptember 7-én tért meg örök pihenőjére. — *Ujlaky Klára* tanárnő, dr. *Ujlaky Géza* presbiterünk leánya, aki tragikus körülmények között tanulmányútján Firenzében halt el, október 31-én tért meg örök pihenőhelyére, a Farkasréti temetőbe. — Az elhunytaknak esendes pihenést, a hátramaradottaknak Istentől vigasztalódást kívánunk.

HIVATALOS RÉSZ

Sz. 270—1937.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség *Kebli Tanácsa* 1937. december 3-án (pénteken) d. u. 5 órakor a tanásteremben

évnegyedi rendes ülést

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1937. november 15.

Dr. Kozma Jenő sk.
gondnok.

Józan Miklós sk.
lelkész-elnök.

Tárgysorozat: 1. Ima—bibliaolvasás. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jegyzőkönyv-hitelesítő. 4. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 5. Folyópénztári és alapítványi költségvetés az 1938-ik évre. 6. Nevelésügyi bizottság jelentése. 7. Gazdasági bizottság jelentése. 8. Könyvtári hivatalos órák megváltoztatása. 9. Időközben érkező ügyek. 10. Indítványok (írásban—előre!)

NB! Nevelésügyi bizottság: XI. 29. (hétfő) d. u. 5 órakor. Gazdasági bizottság: XII. 1. (szerda) d. u. 5 órakor.

Évi rendes Közgyűlésünket f. évi december 19-én (vasárnap) d. e. 9 órára fogjuk egybehívni a templomba a rendes istentisztelettel kapcsolatban. A közgyűlés legfőbb tárgya az 1938-iki *Költségvetés* megállapítása és a *Kebli Tanács* által átutalandó ügyek.

Sz. 215—1937.

Meghívó.

Dunatiszamenti Unitárius Egyházkörünk 1937. december 8-án (szerdán) d. e. 10 órakor Pest-szentlőrincen, az unitárius templomban (Állami lakótelep)

évi rendes közgyűlést

tart, melyre az egyházközségek képviselőit, belsőmber testvéreinket és az Igazgató Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1937. november 15.

vitéz dr. Kozma György sk.
köri felügyelő-gondnok.

Józan Miklós sk.
esperes-p.-v.

Tárgysorozat: 1. Istentisztelet. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jegyzőkönyvhitelesítő. 4. Megbízó levelek. 5. Megalakulás. 6. Törvények és rendeletek. 7. Esperesi jelentés. 8. Tanügyi jelentés. 9. E. K. Tan. 1025—1937. sz. leirata s ezzel kapcsolatban jelentés az Egyházi Szervezet mai állásáról. 10. Számadások: a) Közalap, b) Nyugdíjalap. 11. Államsegély kiosztása. 12. Időközben érkező ügyek. 13. Indítványok (írásban—előre!) 14. Jövő közgyűlés helye és ideje.

NB! Akik közgyűlésünkön résztvenni óhajtanak, ebbeli szándékukat sziveskedjenek f. évi december 3-ig bejelenteni, hogy budapesti szállásukról a Misszióház (IX. Högyes Endre-u. 3.) útján gondoskodhassunk.

Közebédre is ugyanitt lehet jelentkezni a maga idejében; vagy esetleg *Pestszentlőrincen*, *Pethő István* lelkész afia címén (Állami Lakótelep 125—2.)

Istentiszteleten imádkozik *Józan Miklós* esperes, prédikál *Bartók Géza* lelkész. Énekvezér: *Boros Áron*, hódmezővásárhelyi kántor.

Lelkészi nyugdíjalapra szánt kegyes adományokat, egyházunk hálás köszönete mellett, a következő október havi tételekben nyugtázzuk: *Perselygyűjtés* a Misszióház templomában 10:37 P. *Häutler György* és özv. *Molnos Józsefné* 10—10 P. ifj. dr. *Halász János* 6— P. *Bakk Istvánné* 3— P. özv. dr. *Nyirő Gézané* 2— P. *B. Páll Mária*, dr. *Mikó Lajos* és *Ferenczy Jenő* (Bonyhád) 1—1 P. Összesen: 44:37 P. A többit pedig jó reménységgel várjuk, mint olyan Istennek tetsző áldozatot, amit minden unitáriusnak erkölcsi kötelessége meghozni, még azoknak is, akik egyébként hivatalos járulékaikkal a saját érdekükben támogatják az intézetet. Csak együttes akarattal érhetjük el a kitűzött program megvalósítását, azt i. i. hogy belátható időn belül együtt legyen és értékálló vagyontárgyakban legyen elhelyezve az Unitárius Lelkészi Nyugdíjintézet törzsvagyona: 100.000 (Egyszázezer) arany pengő... Méltó elismeréssel emeljük ki azoknak nevét, akik ugyszólván minden kimutatásban ott vannak kisebb-nagyobb adományaikkal.

Budapest, 1937. XI. 4.

Szives üdvözlettel
Józan Miklós
püspöki vikárius.

Istentiszteleti sorrend 1937. december hóban.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végal
A) Templomokban:			
(V., Koháry-utca 4. . . .	5. 19.	d. e. 9.	Barabás István
" " " " " "	12. 21. 26.	" " "	Józan Miklós
" " " " " "	31.	d. u. 6.	Józan Miklós
(IX. Högjes Endre-u. 3. (Misszióház)	5.	d. e. 10.	Benedek Gyula
(Rakos-utca) " " " "	25.	" " "	dr. Csiki Gábor
" " " " " "	12. 26.	" " "	Ferencz József
" " " " " "	19.	" " "	Pethő István
" " " " " "	31.	d. u. 6.	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
(X., Máv.-telep. Prot. imaház	12.	d. u. 4.	Benedek Gyula
" " " " " "	26.	" " "	Ferencz József
C) Pestkörnyéken:			
(Budafok—Ref. templom	25.	d. u. 3.	Kereki Gábor
(Csepel—Templom-téri polgári iskola	25.	d. e. 11.	Kereki Gábor
(Kispert—Wekerle-telep II. sz. elemi iskola .	19.	d. u. 4.	Kereki Gábor
(Pestszenterzsébet—Erzsébet-u. el. iskola	12.	d. u. 4.	Kereki Gábor
" " " " " "	25.	" " "	Ferencz József
Pestszentlőrinc—Unitárius templom . .	5. 12.	d. e. 11.	Pethő István
" " " " " "	25. 26.	" " "	Pethő István
" " " " " "	19.	" " "	Benedek Gyula
" " " " " "	31.	d. u. 6.	Pethő István
Rákospalota—MÁV.-telepi iskola .	5.	d. u. 4.	Barabás István
Sashalom—Kossuth-téri el. isk. .	5.	d. u. 4.	Benedek Gyula
" " " " " "	26.	d. u. 4.	Kereki Gábor
Ujpest—Szt. István-téri polgári iskola	19.	d. u. 4.	Barabás István
D) Vidéken:			
Debrecen-Hatvan-u. 24. Unitárius imaház . .	5. 26.	d. e. 10.	dr. Csiki Gábor
Kecskemét Evang. temp.	19.	d. e. 11.	dr. Csiki Gábor
Gyula, ref. templom .	19	" " "	Ferencz József
Dunapataj—Unitárius templom .	12. 26.	d. e. 9.	Barabás István
" " " " " "	12. 26.	d. u. 2.	Barabás István

Nb! Aláhuzott dátumokon urvacSORAOSZTÁS. — A templomi vegyeskar az énekpróbákat folytatja s azokat minden hétfőn és szerdán este 7 órakor tartja a Koháry-utcai tanácsteremben. — Egyházi adó befizetését azért szorgalmazzuk, hogy végső esetben ne kelljen hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc. Hivatalos órák: d. e. 9—1., d. u. 4—6. Pénzbeszedők: pesti oldalon: Lux Ernő, budai oldalon: Varga Jenő. Kérjük hűveinket fogadják őket megértéssel. Ugyanők átvehetik a lelkészi nyugdíjalapra küldött adományokat is. — Egyházközségünk csekkszámájának száma: 30.400. — Adventi áhitatainkat a Misszió Ház templomában tartjuk nov. 28-tól kezdődően délután 6 órakor a karácsonyt megelőző négy vasárnapon.

A belváros szívében találja meg

ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH

szövetkülönlegességek és vászon üzletét

IV., Petőfi Sándor-u. 3. az udvarban

A legolcsóbb bevásárlási forrás!
Hittestvéreinknek árengedmény!

Ha ima, vagy énekeskönyvre, vagy bármilyen egyházi kiadványra van szüksége, forduljon az

UNITÁRIUS IRATMISSZIÓHOZ

Budapest,

V., Koháry-utca 4., I. em. 8.

N y i t v a:

csütörtökön 5—7, vasárnap 12—1.

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Alapító szerkesztő: Józan Miklós
Felelős szerkesztő és kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 110-651.

Előfizetési díja negyedévenként megjelenő „Mai Füzetek” c. melléklettel együtt egy évre 4— pengő, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség. A „Hivatalos rész” c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza

XVI. évf. 11. sz.

Budapest, 1937. november hó

Nyomatott Máté Ernő könyvnyomdájában, Budapest, VIII., József-utca 61. — Telefon: 1-392—59.

Utánaküldés kizárva!

Uj cim :

Kereki Gábor